

Brønnøysundregistrene

Finansdepartementet

Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

FINANSDEPARTEMENTET	
SAKSNR.:	04/3636-29
ARKIVNR.:	

Deres ref.	Vår ref.	Arkivkode	Dato
04/3636	200404015-2	008	16.12.2004

Pensjonskasselovgivning. Konsolidert forsikringslov

Vi viser til Finansdepartementets høringsbrev datert 12. november 2004.

Finansdepartementet ber om høringsinstansenes merknader til Banklovkommisjonens tolvte utredning "Pensjonskasselovgivning. Konsolidert forsikringslov" (NOU 2004: 24). Departementet ønsker videre merknader til Kredittilsynets notat datert 11. november 2004 vedrørende enkelte tekniske endringer i forsikringsvirksomhetsloven 10. juni 1988 nr. 39.

Brønnøysundregistrenes bemerkninger knytter seg til de delene av utredningen som direkte berører Foretaksregisterets og Enhetsregisterets virksomhet. Dette gjelder først og fremst utredningens del I vedrørende Banklovkommisjonens forslag til regler for pensjonskasser på bakgrunn av EU-direktiv 2003/41/EF om virksomhet i og tilsyn med yrkesbaserte pensjonskasser. Brønnøysundregistrene har videre bemerkninger til utredningens del II vedrørende Banklovkommisjonens forslag til en redaksjonell opprydning og samarbeiding av forsikringsvirksomhetsloven.

Som det fremgår av utredningen er del I og del II selvstendige og uavhengige av hverandre, dog slik at forslaget til lovendringer i del I er reflektert i lovforslaget i del II.¹ Brønnøysundregistrene har i det følgende valgt å legge sondringen mellom utredningens del I og del II til grunn for våre merknader. Vi har ingen bemerkninger til notatet fra Kredittilsynet.

Merknader til utredningens del I

Det fremgår av utredningen at en pensjonskasse "er en egen juridisk person i form av en selveiende institusjon, atskilt fra foretak, kommune eller annen institusjon som har

¹ NOU 2004: 24 s. 199 (alle sidehenvisninger gjelder stensilutgaven).

etablert pensjonskassen".² Til tross for at det har vært vanlig å betegne pensjonskassene som stiftelser, er de uttrykkelig unntatt fra stiftelsesloven 23. mai 1980 nr. 11 § 3 tredje ledd nr. 2 og nr. 3. Også den nye stiftelsesloven 15. juni 2001 nr. 59 (trer i kraft 1. januar 2005) § 6 bokstav b understreker at loven ikke gjelder for pensjonskassene.

Banklovkommisjonen legger til grunn at pensjonskassenes virksomhet må betraktes som næringsvirksomhet.³ Det anføres videre at foretaksregisterloven 21. juni 1985 nr. 78 § 2-1 første ledd nr. 5 – som omfatter "[f]oreninger og innretninger som driver næringsvirksomhet eller har til formål å drive slik virksomhet" – pålegger pensjonskassene en registreringsplikt i Foretaksregisteret. Som en følge av at det i lovutkastet § 6a-4 tredje ledd inntas en uttrykkelig bestemmelse om at en pensjonskasse skal være registrert i Foretaksregisteret, er det etter vår oppfatning mer naturlig å søke hjemmelen for registreringsplikt i foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 11.

Lovutkastet § 6a-4 tredje ledd sier ingenting om når pensjonskassen må meldes til Foretaksregisteret. Bestemmelsen skiller seg således fra någjeldende § 3-3 første ledd i forsikringsvirksomhetsloven som understreker at et forsikringsselskap skal meldes "til Foretaksregisteret senest seks måneder etter at tillatelse etter § 2-1 er gitt". Det følger videre av annet ledd at Foretaksregisteret "skal kontrollere at selskapet har tillatelse etter § 2-1 til å drive virksomhet, og at dets vedtekter er godkjent etter § 3-2". Denne bestemmelsen er ikke gitt tilsvarende anvendelse for pensjonskassene. Det bør tilføyes et annet punktum i lovforslaget, slik at § 6a-4 tredje ledd blir lydende som følger:

"En pensjonskasse skal være registrert i Foretaksregisteret. § 3-3 første og annet ledd gjelder tilsvarende."

Alternativt kan man foreta en implementering av meningsinnholdet i § 3-3 første og annet ledd, slik at henvisningen til § 6a-3 kommer tydeligere frem.

Banklovkommisjonen tar ikke uttrykkelig stilling til hvilke opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret. Henvisningen til foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 5 kan imidlertid tolkes slik at opplysningene nevnt i § 3-6 skal registreres. Dette bør i så fall komme klarere frem i loven. Også overskriften i foretaksregisterloven § 3-6 kan i denne sammenhengen endres, slik at pensjonskasser uttrykkelig blir nevnt. Alternativt kan det utformes en egen bestemmelse for pensjonskasser.⁴ Dersom grunnkapitalen skal registreres i Foretaksregisteret, må denne angis med et konkret beløp i norske kroner. Det bør derfor være et krav om at grunnkapitalen må angis med et kronebeløp i vedtektene, jf. forslaget til lovendringer § 6a-4 første ledd bokstav c.⁵

Ved vurderingen av hvilke opplysninger som skal registreres er det videre naturlig at departementet tar stilling til om det er nødvendig med endringer i foretaksregisterloven § 4-4, som angir hvilke vedlegg som er pliktige ved førstegangs- og endringsmeldinger til Foretaksregisteret.

² NOU 2004: 24 s. 27.

³ NOU 2004: 24 s. 133.

⁴ Jf. blant annet foretaksregisterloven § 3-9 og 3-10.

⁵ Enhetsregisterloven 3. juni 1994 nr. 15 gir i §§ 5 og 6 anvisning på hvilke opplysninger som skal registreres dersom enheten registreres i Foretaksregisteret (tilknyttet register), jf. §§ 4 første ledd bokstav b og 2 bokstav b nr. 2.

Forslaget til lovendringer har i § 6a-12 bestemmelser om sammenslåing, deling og opphør av pensjonskasser. Etter Brønnøysundregistrenes vurdering bør det fremgå av loven hvilke meldeplikter til Foretaksregisteret slike endringer vil medføre. Henvisningen i § 6a-12 annet ledd til foretakspensjonsloven 24. mars 2000 nr. 16 og innskuddspensjonsloven 24. november 2000 nr. 81 regulerer ikke de selskapsrettslige sidene av denne type endringer. Den selskapsrettslige saksbehandlingen ved slike endringer bør etter vårt syn vurderes nærmere. Dette gjelder særlig behovet for kreditorvarsling. Felles for de øvrige juridiske personene som omfattes av forsikringsvirksomhetsloven er at det er gitt regler om selskapsrettslig saksbehandling enten direkte gjennom aksjelovgivningen eller via henvisningen i forsikringsvirksomhetsloven § 10-5 annet ledd. De samme spørsmålene vedrørende meldeplikt og kreditorvarsel reiser seg også ved endringer i pensjonskassers kapitalforhold.⁶

Når det gjelder innskuddspensjonsforetakene kommer aksjeloven 13. juni 1997 nr. 44 direkte til anvendelse, jf. forslaget til lovendringer § 6a-12 flg. Det er således aksjeloven som vil regulere hva som skal meldes til Foretaksregisteret ved fusjon, fisjon og opphør. Når det gjelder spørsmålet vedrørende Foretaksregisterets kontroll av at innskuddspensjonsforetaket har konsesjon og at dets vedtekter er godkjent, vil det som er drøftet ovenfor om pensjonskassene gjelde tilsvarende, jf. forslaget til lovendringer § 6a-15 som viser til § 6a-4.

Det bør videre etter Brønnøysundregistrenes oppfatning komme klarere frem av overgangsbestemmelsene at eksisterende virksomhet, som bare er registrert i Enhetsregisteret, innen en gitt frist har en plikt til å registrere seg i Foretaksregisteret. I denne sammenheng bør det også reguleres hvilke konsekvenser manglende registrering i Foretaksregisteret skal få.

Merknader til utredningens del II

Når det gjelder registreringsplikten i Foretaksregisteret og de opplysningene som skal registreres, vises det til merknadene til utredningens del I, som har tilsvarende gyldighet her. Det samme gjelder Foretaksregisterets kontroll av om konsesjon er gitt og at vedtektene er godkjent.

Utkastet til lov om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. har i § 3-4 regler om forsikringsselskapers foretaksnavn:

”§ 3-4. Foretaksnavn

Et forsikringsselskaps navn (foretaksnavn) må inneholde ordet ”forsikring” eller andre ord eller uttrykk med samme betydningsinnhold. Dessuten må selskapsformen fremgå av selskaps foretaksnavn.”

Ordlyden i bestemmelsens første punktum bør etter Brønnøysundregistrenes vurdering endres slik at ordet ”navn” samt parentesene rundt ordet ”foretaksnavn” fjernes.

Bestemmelsens annet punktum må leses i samsvar med lovforslaget § 3-1 første ledd som understreker at forsikringsselskaper ”må organiseres som aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper eller gjensidige selskaper”. Etter Brønnøysundregistrenes

⁶ Vi viser i denne sammenhengen til at den nye stiftelsesloven har bestemmelser om meldeplikt og kreditorvarsel ved enkelte endringer i grunnkapitalen samt ved avvikling, sammenslåing og deling av stiftelser.

oppfatning kan annet punktum med fordel fjernes, da plikten til å angi selskapsformen for aksje- og allmennaksjeselskapenes vedkommende allerede fremkommer av foretaksnavneloven 21. juni 1985 nr. 79 § 2-2 fjerde og femte ledd. Når det gjelder de gjensidige selskapene bør det gjøres en tilføyelse i foretaksnavneloven § 2-2, slik at det uttrykkelig fremgår at foretaksnavnet må inneholde ordet "gjensidig" eller annen hensiktsmessig offisiell betegnelse (for eksempel forkortelsen GFS).

Det er videre etter Brønnøysundregistrenes syn usikkert hvilke krav lovforslaget stiller til foretaksnavn for pensjonsforetak. Dersom foretaksnavnet skal inneholde ordet "pensjonsforetak", "pensjonskasse", "innskuddspensjonsforetak" eller annet uttrykk med samme betydningsinnhold, bør også dette fremkomme av loven. På samme måte som for forsikringsselskapene hører imidlertid en slik bestemmelse systematisk hjemme i foretaksnavneloven.

Lovforslaget kapittel 16 har regler om utenlandske forsikringsselskapers virksomhet i Norge. Det fremgår av § 16-7 tredje ledd at filialen i Norge "skal meldes til Foretaksregisteret etter reglene som gjelder for anmeldelse av utenlandsk foretak". Samme plikt fremkommer av foretaksregisterloven § 2-1 annet ledd, og bestemmelsen i § 16-7 tredje ledd er således overflødig.

Avslutningsvis vil Brønnøysundregistrene bemerke at lovforslagets bruk av kjønnsnøytrale rollebetegnelser kunne vært bedre gjennomført. Betegnelsene "formann", "nestformann" og "varamann" bør erstattes av henholdsvis "styreleder", "nestleder" og "varamedlem".

* * *

Dersom det skulle være spørsmål i tilknytning til registreringen i Foretaksregisteret eller våre merknader til Banklovkomisjonens utredning, kan Brønnøysundregistrene kontaktes.

Med hilsen

BRØNNØYSUNDREGISTRENE

Erik Fossum
direktør

Håkon Olderbakk
avdelingsdirektør

Saksbehandler: Håvard Kjærstad 75 00 79 27